

**ДРОГОВИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Л. Шаран

25 жовтня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Масаж в педіатрії**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітня програма	Фізична терапія
Статус дисципліни	нормативна
Навчально-науковий інститут	фізичної культури і здоров'я
Кафедра	фізичної терапії, ерготерапії
Мова навчання	українська

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Самостійна робота	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Залік			Екзамен	
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Денна	1	2	120/4	46	16	–	28	–	76	–	+	–	
Денна*	2	3	120/4	46	16	–	28	–	76	–	+	–	
Заочна	1	2	120/4	12	4	–	8	–	108	–	+	–	
Заочна*	2	3	120/4	12	4	–	8	–	108	–	+	–	

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки **магістрів (90 кредитів, *120 кредитів ЄКТС)**

Розробник:

Грибок Н.М., кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності:

Флюнт І.С., доктор мед. наук, професор

Схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Протокол № 1 від 28 01 2020 р.

Завідувач кафедри Флюнт І.С. проф. Флюнт І.С.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту фізичної культури і здоров'я.

Протокол № 1 від 30 01 2020 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 2 від 25 02 2020 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни “Масаж в педіатрії” є формування у майбутніх фізичних терапевтів практичних умінь та навичок проведення масажу в дитячій практиці.

Навчальна дисципліна спрямована на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»:

загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, прийняття обґрунтованих рішень;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність працювати в команді.

фахові компетентності:

- здатність розуміти патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії;
- здатність провадити безпечну практичну діяльність за згодою пацієнта/клієнта;
- здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії;
- здатність визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта;
- здатність безпечно та ефективно реалізовувати програму фізичної терапії;
- здатність проводити етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами;
- здатність оцінювати результати фізичної терапії та документувати їх;
- здатність впроваджувати сучасні наукові дані у практичну діяльність;
- здатність діяти самостійно в умовах професійної ізоляції;
- здатність здійснювати підприємницьку діяльність у фізичній терапії.

Згідно з вимогами освітньої програми **програмними результатами вивчення навчальної дисципліни є:**

- застосовувати сучасні знання біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності та вміти аналізувати медичні, соціальні і особистісні проблеми пацієнта/клієнта у контексті Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я;
- вміти аналізувати і трактувати інформацію з історії хвороби пацієнта та від інших фахівців, залучених до реабілітації;
- демонструвати вміння збирати анамнез, визначати функціональний стан осіб різного віку та нозологічних груп із складною прогресуючою патологією органів і систем;
- застосовувати методи обстеження для визначення та вимірювання змін на рівні структури та тіла, діяльності та участі, трактувати отриману інформацію, демонструючи доказове прийняття рішень;
- демонструвати вміння спілкування з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб щодо рухової активності та очікуваних результатів фізичної терапії;
- прогнозувати результати фізичної терапії, встановити цілі терапевтичного втручання;
- демонструвати здатність до пацієнтоцентричної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною, членами мультидисциплінарної команди;
- постійно дотримуватись безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта;
- демонструвати позитивне ставлення до власної професії і готовність бути відповідальним за наслідки професійної діяльності перед суспільством;
- демонструвати вміння проводити самостійну практичну діяльність у сфері фізичної терапії та планувати свій професійний розвиток;

- критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики фізичної терапії, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження у професійну діяльність;
- визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи;
- презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та іноземною мовами;
- дотримуватись основних юридичних вимог та Етичного Кодексу фізичного терапевта у своїй фаховій діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення навчальної дисципліни «Масаж в педіатрії» є знання, уміння та навички з дисциплін: «Наукові дослідження у системі фізичної терапії та ерготерапії», «Соціальна реабілітація», «Фізична терапія в акушерстві та гінекології», «Фізична терапія в геронтології та геріатрії», «Психотерапія осіб з обмеженням життєдіяльності», «Нейрофізіологія рухової активності», «Ерготерапія в психіатрії».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні

знати: анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму; особливості дитячого масажу; особливості дитячої гімнастики; показання та протипоказання до призначення масажу. гігієнічні вимоги до проведення масажу дитини першого року життя; основні прийоми масажу дітей першого року життя; основні захворювання та синдроми, прояви даних станів, які найчастіше зустрічаються в дитячій реабілітаційній практиці; техніку і методику використання основних і допоміжних прийомів класичного масажу при різних захворюваннях дітей першого року життя; методику проведення масажу і гімнастики для недоношеної дитини.

вміти: а) *загальна компетентність:* розуміти проблему, яка розглядається, вміти визначати завдання для її вирішення; вміти працювати з літературою з проблеми; вміти поєднувати теорію з практикою.

б) *компетентність, що відповідає предмету:* застосовувати основні та додаткові прийоми масажу для дітей першого року життя; застосовувати гімнастичні вправи для дітей першого року життя; проводити сеанс часткового та загального масажу; складати план масажної процедури; застосовувати лікувально-реабілітаційний масаж при різних захворюваннях дітей першого року життя; кваліфіковано застосовувати комплекси масажних методів для недоношеної дитини; розробляти і виконувати програму масажу, оцінювати її одноразовий та курсовий вплив при різних захворюваннях.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

- **А (90 – 100) – оцінка «відмінно» – «5»** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; має глибокі міцні і системні тематичні знання; добре володіє фаховою термінологією галузі фізичної терапії та ерготерапії; демонструє знання біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності та уміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта: вміє трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за МКФ та МКФ ДП; демонструє знання основ застосування масажу у дитячій практиці; демонструє вміння аналізувати, вибирати і трактувати інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; демонструє здатність проводити масаж дітям різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями (немовлятам, дітям, підліткам з різними нозологіями, при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях); демонструє уміння прогнозувати результати застосування масажу в дитячій практиці та при

складній прогресуючій і мультисистемній патології: визначати доцільність проведення масажної процедури; вміти визначати цільовий/очікуваний рівень результатів втручання таких як відновлення, підтримка, формування компенсацій, сповільнення втрати, профілактика вторинних ускладнень; демонструє уміння встановлювати цілі втручання: визначати наявні ресурси, формулювати цілі для реалізації потреб пацієнта/клієнта, узгоджувати цілі масажу з цілями лікувального процесу; визначати пріоритетні цілі втручання; демонструє уміння розробляти технологію втручання: обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми масажу для досягнення встановлених цілей; обирати методи, засоби та форми масажу, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність; надати пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; демонструє уміння реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії відповідно до наявних ресурсів і оточення: уміння використовувати наявні та мобілізувати нові ресурси; дотримуватись клінічного обґрунтування при досягненні цілі; уміння адаптовувати практичну діяльність до змінних умов; демонструвати здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики; розуміти процеси, які відбуваються в організмі пацієнта/клієнта під час руху, використовувати ці знання з метою розвитку або відновлення рухових функцій (фізичних якостей, умінь та навичок); демонструє уміння застосовувати масаж для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; пояснювати та демонструвати виконання масажу, налагоджувати зворотній зв'язок з пацієнтом/клієнтом, за потреби коректувати та перефразовувати інструкції; навчати пацієнта/клієнта самоконтролю, принципів безпечної самостійної діяльності чи самоогляду, у період між терапевтичними заходами; демонструє уміння здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програм масажу: підбирати, безпечно та ефективно використовувати обладнання для контролю основних життєвих показників пацієнта, методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; визначати терапевтичний вплив реабілітаційних заходів; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження; інформувати пацієнта/клієнта про результати втручання; демонструє уміння коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів: регулювати тривалість та інтенсивність масажних процедур; змінювати за потреби засоби, методи та форми масажу; оцінювати ефективність самостійної діяльності пацієнта/клієнта; спільно з пацієнтом/клієнтом приймати рішення про тимчасове припинення або завершення втручання; постійно дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта: виявляє фактичний і потенційний ризик, небезпеку та відповідним чином реагує на неї; узагальнює усі результати обстеження і складає відповідний план професійних дій, враховуючи усі заходи безпеки та протипоказання щодо кожної дії; виявляє готовність, у разі невизначеності, звертається по допомогу чи скеровує пацієнта/клієнта до іншого фахівця сфери охорони здоров'я; демонструє уміння проводити самостійну практичну діяльність: ідентифікувати межі власної професійної діяльності, бути відповідальним за власні професійні рішення та дії, ідентифікувати ролі та обов'язки інших фахівців сфери охорони здоров'я, приймати найкращі можливі рішення, виходячи з принципу науково доказової діяльності, бути готовим у разі невизначеності звертатися по допомогу до іншого фахівця, бути відповідальним за наслідки професійної діяльності; демонструє професійний розвиток та планує його: демонструє вміння оцінювати себе критично, вміння представити і оцінити власний досвід, демонструвати поглиблення базових знань з допомогою самоосвіти, розробляти та удосконалювати план безперервного професійного розвитку, вдосконалювати знання і досвід в процесі вивчення досвіду колег; дотримується основних юридичних та етичних вимог, провадить діяльність зі згоди пацієнта/клієнта: дотримується законодавчих актів, що стосуються фахівців сфери охорони здоров'я України; дотримується меж загальної сфери професійної діяльності; Етичного Кодексу фізичного терапевта; діє згідно власних професійних рішень; веде записи результатів фізичної терапії; виявляє повагу до пацієнта/

клієнта; проявляє емпатію; дотримується медичного права; повідомляє пацієнту/клієнту інформацію про кожну процедуру, що виконується; отримує і записує згоду пацієнта/клієнта на проведення кожної процедури; сприймає та поважає потребу пацієнта/клієнта у спілкуванні, його культурні відмінності.

В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4» (*вище середнього рівня з кількома помилками*): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмовий матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає незначні неточності в їх інтерпретації; добре володіє фаховою термінологією галузі фізичної терапії та ерготерапії; демонструє знання медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності та уміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта; трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ ДП, проте допускає незначні неточності; демонструє знання основ застосування масажу у дитячій практиці; здатен аналізувати, вибирати і трактувати інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; демонструє здатність проводити масаж дітям різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями (немовлятам, дітям, підліткам з різними нозологіями, при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях); демонструє уміння прогнозувати результати застосування масажу в дитячій практиці та при складній прогресуючій і мультисистемній патології: визначати доцільність проведення масажної процедури; вміти визначати цільовий/очікуваний рівень результатів втручання таких як відновлення, підтримка, формування компенсацій, сповільнення втрати, профілактика вторинних ускладнень; демонструє уміння встановлювати цілі втручання: формулювати цілі для реалізації потреб пацієнта/клієнта, узгоджувати цілі масажу з цілями лікувального процесу; визначати пріоритетні цілі втручання; розробляє технологію втручання: обирає та узгоджує відповідні методи, засоби та форми масажу для досягнення встановлених цілей, проте може допускати незначні огріхи; обирає методи, засоби та форми масажу, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність; розробляє пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; демонструє уміння реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії відповідно до наявних ресурсів і оточення; уміння адаптовувати практичну діяльність до змінних умов; демонструє здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики; демонструє уміння застосовувати масаж для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; пояснює та демонструє виконання масажу, налагоджує зворотній зв'язок з пацієнтом/клієнтом, за потреби коректує та перефразовує інструкції; навчає пацієнта/клієнта самоконтролю, принципів безпечної самостійної діяльності чи самоогляду, у період між терапевтичними заходами; демонструє уміння здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програм масажу: підбирає, безпечно та ефективно використовує обладнання для контролю основних життєвих показників пацієнта, методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; визначає терапевтичний вплив реабілітаційних заходів; визначає оптимальний рівень терапевтичного навантаження; інформує пацієнта/клієнта про результати втручання; демонструє уміння коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів: регулювати тривалість та інтенсивність масажних процедур; змінювати за потреби засоби, методи та форми масажу; оцінювати ефективність самостійної діяльності пацієнта/клієнта; спільно з пацієнтом/клієнтом приймати рішення про тимчасове припинення або завершення втручання; постійно дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта: виявляє фактичний і потенційний ризик, небезпеку та відповідним чином реагує на неї; узагальнює усі результати обстеження і складає відповідний план професійних дій, однак може допускати незначні неточності; виявляє готовність, у разі невизначеності, звертається по допомогу чи скеровує пацієнта/клієнта до іншого фахівця сфери охорони здоров'я;

демонструє уміння проводити самостійну практичну діяльність: бути відповідальним за власні професійні рішення та дії, ідентифікувати ролі та обов'язки інших фахівців сфери охорони здоров'я, приймати оптимальні можливі рішення, виходячи з принципу науково доказової діяльності, бути готовим у разі невизначеності звертатися по допомогу до іншого фахівця, бути відповідальним за наслідки професійної діяльності; у цілому демонструє професійний розвиток та планує його: демонструє вміння оцінювати себе критично, демонструвати поглиблення базових знань з допомогою самоосвіти, розробляти та удосконалювати план безперервного професійного розвитку, вдосконалювати знання і досвід в процесі вивчення досвіду колег; дотримується основних юридичних та етичних вимог, провадить діяльність зі згоди пацієнта/клієнта: дотримується законодавчих актів, що стосуються фахівців сфери охорони здоров'я України; дотримується Етичного Кодексу фізичного терапевта; діє згідно власних професійних рішень; веде записи результатів фізичної терапії; виявляє повагу до пацієнта/ клієнта; проявляє емпатію; дотримується медичного права; повідомляє пацієнту/клієнту інформацію про кожну процедуру, що виконується; отримує і записує згоду пацієнта/клієнта на проведення кожної процедури; сприймає та поважає потребу пацієнта/клієнта у спілкуванні, його культурні відмінності; вміє працювати з навчальним матеріалом; правильно планує свою самостійну роботу; під час відповіді на заняттях використовує спеціальну фахову термінологію; здатний проаналізувати отримані знання для використання їх на практиці; виконав усі види навчальної роботи.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок): отримує здобувач, який виявив міцні знання навчального матеріалу, відтворює програмовий матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає суттєві неточності в їх інтерпретації; добре володіє фаховою термінологією в галузі фізичної терапії та ерготерапії; розуміє зміст медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності; з допомогою викладача трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП; відтворює знання з впливу соціальних та особистісних чинників, як компонентів МКФ, на рухову активність пацієнта/клієнта; демонструє знання основ застосування масажу у дитячій практиці; здатен аналізувати, вибирати і трактувати інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; демонструє здатність проводити масаж дітям різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями (немовлятам, дітям, підліткам з різними нозологіями, при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях); демонструє уміння прогнозувати результати застосування масажу в дитячій практиці та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, проте відчуває труднощі при визначенні цільового/очікуваного рівня результатів втручання, таких як відновлення, підтримка, формування компенсацій, сповільнення втрати, профілактика вторинних ускладнень; розробляє технологію втручання: обирає та узгоджує відповідні методи, засоби та форми масажу для досягнення встановлених цілей, однак може допускати незначні помилки; обирає методи, засоби та форми масажу, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність; розробляє пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання, але не завжди виявляє уміння реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії відповідно до наявних ресурсів і оточення, адаптовувати практичну діяльність до змінних умов; демонструє здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики; демонструє уміння застосовувати масаж для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; проте може відчувати труднощі при демонструванні виконання масажу; налагоджує зворотній зв'язок з пацієнтом/клієнтом, за потреби коректує та перефразовує інструкції; навчає пацієнта/клієнта самоконтролю, принципів безпечної самостійної діяльності чи самоогляду, у період між терапевтичними заходами; демонструє уміння здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програм масажу: підбирає, безпечно та ефективно використовує обладнання для

контролю основних життєвих показників пацієнта, методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; визначає терапевтичний вплив реабілітаційних заходів; визначає оптимальний рівень терапевтичного навантаження; інформує пацієнта/клієнта про результати втручання; демонструє уміння коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів: регулювати тривалість та інтенсивність масажних процедур; змінювати за потреби засоби, методи та форми масажу; оцінювати ефективність самостійної діяльності пацієнта/ клієнта; спільно з пацієнтом/клієнтом приймати рішення про тимчасове припинення або завершення втручання; дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта: виявляє фактичний і потенційний ризик, небезпеку та відповідним чином реагує на неї; здатен узагальнювати усі результати обстеження і складає відповідний план професійних дій, однак може допускати незначні помилки; звертається по допомогу чи скеровує пацієнта/клієнта до іншого фахівця сфери охорони здоров'я; здатен проводити самостійну практичну діяльність: бути відповідальним за власні професійні рішення та дії, приймати правильні рішення, виходячи з принципу науково доказової діяльності, бути готовим у разі невизначеності звертатися по допомогу до іншого фахівця, бути відповідальним за наслідки професійної діяльності; у цілому демонструє професійний розвиток, проте відчуває труднощі у плануванні його: демонструє здатність оцінювати себе критично, здатність до самоосвіти, з допомогою викладача розробляти та удосконалювати план професійного розвитку; дотримується основних юридичних та етичних вимог, провадить діяльність зі згоди пацієнта/клієнта: дотримується законодавчих актів, що стосуються фахівців сфери охорони здоров'я України, Етичного Кодексу фізичного терапевта; діє згідно власних професійних рішень; веде записи результатів фізичної терапії; виявляє повагу до пацієнта/ клієнта; проявляє емпатію; дотримується медичного права; повідомляє пацієнту/клієнту інформацію про кожну процедуру, що виконується; виконав усі види навчальної роботи.

D (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «З» (непогано, але зі значною кількістю недоліків): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмовий матеріал, рідко звертається до матеріалів, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; недостатньо володіє фаховою термінологією в галузі фізичної терапії та ерготерапії; не демонструє чіткого розуміння змісту медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності; без суттєвої допомоги викладача не здатний трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП; непогано орієнтується в основах застосування масажу у дитячій практиці; з помилками аналізує, вибирає і трактує інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; у цілому здатний до проведення масажу дітям різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями (немовлятам, дітям, підліткам з різними нозологіями, при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях); демонструє початкові уміння прогнозувати результати застосування масажу в дитячій практиці та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, проте відчуває труднощі при визначенні цільового/очікуваного рівня результатів втручання; з певними труднощами розробляє технологію втручання: обирає та узгоджує відповідні методи, засоби та форми масажу для досягнення встановлених цілей; демонструє початкові вміння розробляти пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; у цілому демонструє здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди; непогано демонструє уміння застосовувати масаж для корекції порушень структури/функцій організму; з певними труднощами ознайомлює пацієнта/клієнта з основами самоконтролю, принципами безпечної самостійної діяльності чи самоогляду, у період між терапевтичними заходами; не в повному обсязі здатний здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програм масажу: за сторонньої допомоги підбирає, безпечно використовує обладнання для контролю основних життєвих показників пацієнта, методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму,

активності та участі; не в повному обсязі здатний визначати терапевтичний вплив реабілітаційних заходів, оптимальний рівень терапевтичного навантаження; за сторонньої допомоги демонструє уміння коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів: регулювати тривалість та інтенсивність масажних процедур; змінювати за потреби засоби, методи та форми масажу; оцінювати ефективність самостійної діяльності пацієнта/клієнта; у цілому дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта: здатен виявляє фактичний і потенційний ризик, небезпеку та відповідним чином реагувати на неї; за сторонньої допомоги здатен узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій; у цілому може приймати правильні рішення у професійній діяльності; непогано демонструє здатність оцінювати себе критично, здатність до самоосвіти, за сторонньої допомоги здатен розробляти та удосконалювати план професійного розвитку; у цілому дотримується основних юридичних та етичних вимог, законодавчих актів, що стосуються фахівців сфери охорони здоров'я України, Етичного Кодексу фізичного терапевта; здатен вести записи результатів фізичної терапії; виявляє повагу до пацієнта/ клієнта; проявляє емпатію; виконав усі види навчальної роботи.

Е (60 – 66) – оцінка «задовільно» – «3» (виконання задовольняє мінімальним критеріям): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмовий матеріал, зовсім не спирається на матеріали, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; слабо орієнтується в фаховій термінології; слабо орієнтується в міжнародному класифікаторі – МКФ; недостатньо володіє практичними навичками стосовно трактування інформації про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП, допускаючи при цьому певні неточності; частково орієнтується в основах застосування масажу у дитячій практиці; з помилками аналізує, вибирає і трактує інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; за сторонньої допомоги здатний до проведення масажу дітям різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями (немовлятам, дітям, підліткам з різними нозологіями, при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях); здатний частково прогнозувати результати застосування масажу в дитячій практиці та при складній прогресуючій і мультисистемній патології; з труднощами розробляє технологію втручання: демонструє початкові уміння обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми масажу для досягнення встановлених цілей; без суттєвої допомоги не здатен розробляти пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; з труднощами застосовує масаж для корекції порушень структури/функцій організму; має слабкі знання та вміння щодо здійснення етапного, поточного та оперативного контролю стану пацієнта/клієнта, аналізування результатів виконання програм масажу; за сторонньої допомоги здатний аналізувати результати виконання програм фізичної терапії, коректувати хід виконання програми фізичної терапії, регулювати тривалість та інтенсивність масажних процедур; змінювати за потреби засоби, методи та форми масажу; оцінювати ефективність самостійної діяльності пацієнта/клієнта; у цілому дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта; без суттєвої допомоги не здатен узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій; не завжди може приймати правильні рішення у професійній діяльності; з труднощами здатен розробляти план професійного розвитку; у цілому дотримується основних юридичних та етичних вимог, законодавчих актів, що стосуються фахівців сфери охорони здоров'я України, Етичного Кодексу фізичного терапевта; здатен вести записи результатів фізичної терапії, виявляти повагу до пацієнта/ клієнта; проявляти емпатію; виконав усі види навчальної роботи.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (з можливістю повторного складання): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу; допускає істотні помилки у відповідях на запитання; не опирається на матеріали, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; не вміє застосовувати теоретичні знання під час розв'язання практичних задач; слабо орієнтується в фаховій термінології; поверхнево орієнтується в міжнародному класифікаторі - МКФ; з грубими помилками трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП; слабо

орієнтується в основах застосування масажу у дитячій практиці; допускає істотні помилки у трактуванні інформації, отриманої від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; неспроможний проводити масаж дітям різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями (немовлятам, дітям, підліткам з різними нозологіями, при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях); з труднощами обирає та узгоджує відповідні методи, засоби та форми масажу для досягнення встановлених цілей; з грубими помилками розробляє пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; допускає грубі помилки під час застосування масажу для корекції порушень структури/функцій організму; не здатний здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програм масажу; демонструє поверхневі уміння регулювати тривалість та інтенсивність масажних процедур, змінювати засоби, методи та форми масажу; не дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта; з грубими помилками складає план професійних дій; допускає помилки у прийнятті правильних рішень у професійній діяльності; не володіє знаннями основних юридичних та етичних вимог, законодавчих актів, що стосуються фахівців сфери охорони здоров'я України, Етичного Кодексу фізичного терапевта; з суттєвими помилками веде записи результатів фізичної терапії; не виконав усіх видів навчальної роботи.

F (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2» виставляється здобувачеві, який зовсім не володіє програмним матеріалом, що ускладнює орієнтацію в теоретичних аспектах галузі фізичної терапії та ерготерапії, МКФ та МКФ-ДП; не володіє знаннями з застосування масажу у дитячій практиці; неспроможний проводити масаж дітям різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями (немовлятам, дітям, підліткам з різними нозологіями, при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях); не вміє обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми масажу для досягнення встановлених цілей; не здатен розробляти пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; не вміє застосовувати масаж для корекції порушень структури/функцій організму; не здатний здійснювати контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програм масажу; не вміє складати план професійних дій; приймати правильні рішення у професійній діяльності; не виконав усіх видів навчальної роботи.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- контроль знань у вигляді відповідей на практичних заняттях, письмового тестування;
- перевірка практичних навичок (володіння прийомами масажу);
- самостійна письмова робота;
- співбесіда з лектором;
- залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Тема 1. Масаж в дитячій практиці.

Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму. Особливості дитячого масажу. Особливості дитячої гімнастики. Показання та протипоказання до призначення масажу. Гігієнічні вимоги до проведення масажу дитини першого року життя. Техніка виконання основних прийомів масажу дітей першого року життя.

Тема 2. Гімнастичні вправи і масаж для дітей першого півріччя життя.

Методика проведення. Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей від 1,5 до 3 місяців. Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей 3-4 місяців. Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей 4-6 місяців.

Тема 3. Гімнастичні вправи і масаж для дітей другого півріччя життя.

Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей від 6 до 9 місяців. Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей віком від 9 до 12 місяців.

Тема 4. Лікувальний масаж і лікувальна гімнастика при захворюваннях дітей першого року життя.

Лікувальний масаж і гімнастика при вродженій м'язовій кривошії. Методика проведення масажу і лікувальної гімнастики при пупковій грижі. Лікувальний масаж і гімнастика при вродженій клишоногості. Методика проведення масажу і лікувальної гімнастики при вродженому вивиху стегна. Масаж при травматичних пошкодженнях плечового сплетення. Методика проведення масажу і гімнастики при захворюваннях і розладах центральної нервової системи.

Тема 5. Масаж і гімнастика для недоношених дітей.

Методика проведення масажу і гімнастики для недоношеної дитини. Вимоги до проведення масажу і гімнастики. Комплекси масажу і гімнастики для недоношеної дитини у віці 2-3 тижнів. Комплекс вправ для дитини віком від 1 до 2 місяців. Комплекс вправ для дитини віком 2-3 місяці. Комплекс вправ для дитини віком 3-4 місяці. Комплекс вправ для дитини віком 4-5 місяців. Комплекс вправ для дитини віком 5-6 місяців. Комплекс вправ для дитини віком 6-9 місяців. Комплекс вправ для дитини віком 9-12 місяців.

Тема 6. Масаж при захворюваннях органів дихання, рахіті, гіпотрофії у дітей.

Масаж при захворюваннях органів дихання. Масаж при гострій пневмонії у дітей. Масаж при бронхіальній астмі у дітей. Масаж при рахіті. Масаж при гіпотрофії. Масаж при нічному нетриманні сечі.

Тема 7. Масаж при плоскостопості та сколіотичній хворобі у дітей.

Техніка та методика проведення масажу при сколіотичній хворобі у дітей. Методика проведення масажу при плоскостопості у дітей.

Тема 8. Масаж при дитячому церебральному паралічі.

Завдання масажу. Показання та протипоказання. Методика проведення масажу з дітьми із ДЦП.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму. Особливості дитячого масажу та гімнастики. Показання та протипоказання до призначення масажу. Гігієнічні вимоги до проведення масажу дитини першого року життя.
- Техніка виконання основних прийомів масажу дітей першого року життя.
- Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей від 1,5 до 3 місяців.
- Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей від 3 до 6 місяців.
- Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей від 6 до 9 місяців.
- Гімнастичні вправи і прийоми масажу для дітей віком від 9 до 12 місяців.
- Лікувальний масаж і гімнастика при вродженій м'язовій кривошії, пупковій грижі, вродженій клишоногості у дітей.
- Методика проведення масажу і лікувальної гімнастики при вродженому вивиху стегна, травматичних пошкодженнях плечового сплетення і розладах центральної нервової системи у дітей.
- Масаж і гімнастика для недоношених дітей. Комплекси масажу і гімнастики для недоношеної дитини у віці від 2-3 тижнів до 4 місяців.
- Масаж і комплекс вправ для недоношеної дитини віком 4-12 місяців.
- Масаж при захворюваннях органів дихання у дітей.
- Масаж при рахіті, гіпотрофії та нічному нетриманні сечі у дітей.
- Масаж при плоскостопості у дітей.

- Масаж при сколіотичній хворобі у дітей.
- Масаж при дитячому церебральному паралічі.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; підготовку до практичних занять, підготовку до екзамену.

- Опрацювати матеріал з теми «Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму. Показання та протипоказання до призначення масажу». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті.

- Опрацювати матеріал з теми «Техніка виконання основних прийомів масажу дітей першого року життя». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання основних прийомів масажу дітей першого року життя.

- Опрацювати матеріал з теми «Гімнастичні вправи і прийоми масажу дітей від 1,5 до 3 місяців». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу дітей від 1,5 до 3 місяців.

- Опрацювати матеріал з теми «Гімнастичні вправи і прийоми масажу дітей від 3 до 6 місяців». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу дітей від 3 до 6 місяців.

- Опрацювати матеріал з теми «Гімнастичні вправи і прийоми масажу дітей від 6 до 9 місяців». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу дітей віком від 6 до 9 місяців.

- Опрацювати матеріал з теми «Гімнастичні вправи і прийоми масажу дітей віком від 9 до 12 місяців. Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу дітей віком від 9 до 12 місяців.

- Опрацювати матеріал з теми «Лікувальний масаж і гімнастика при вродженій м'язовій кривошії, пупковій грижі, вродженій клишоногості у дітей». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу при вродженій м'язовій кривошії, пупковій грижі, вродженій клишоногості у дітей.

- Опрацювати матеріал з теми «Методика проведення масажу і лікувальної гімнастики при вродженому вивиху стегна, травматичних пошкодженнях плечового сплетення і розладах центральної нервової системи у дітей». Удосконалити техніку виконання прийомів масажу при вродженому вивиху стегна, травматичних пошкодженнях плечового сплетення і розладах центральної нервової системи у дітей.

- Опрацювати матеріал з теми «Масаж і гімнастика для недоношених дітей. Комплекси масажу і гімнастики для недоношеної дитини у віці від 2-3 тижнів до 4 місяців». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу для недоношеної дитини у віці від 2-3 тижнів до 4 місяців.

- Опрацювати матеріал з теми «Масаж і комплекс вправ для недоношеної дитини віком 4-12 місяців». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу для недоношеної дитини у віці 4-12 місяців.

- Опрацювати матеріал з теми «Масаж при захворюваннях органів дихання у дітей». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу при захворюваннях органів дихання у дітей.

- Опрацювати матеріал з теми «Масаж при рахіті, гіпотрофії та нічному нетриманні сечі у дітей». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу при рахіті, гіпотрофії та нічному нетриманні сечі у дітей.

- Опрацювати матеріал з теми «Масаж при плоскостопості у дітей». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу при плоскостопості у дітей.
- Опрацювати матеріал з теми «Масаж при сколіотичній хворобі у дітей». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу при сколіотичній хворобі у дітей.
- Опрацювати матеріал з теми «Масаж при дитячому церебральному паралічі». Зробити опорний конспект та підготуватися до обговорення теми на практичному занятті. Удосконалити техніку виконання прийомів масажу при дитячому церебральному паралічі.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами навчального матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного та письмового опитування на практичних заняттях за темою лекції, оцінки умінь студентів застосовувати методи та прийоми масажу, оцінки за виконання письмової самостійної роботи та співбесіди з лектором наприкінці семестру.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Семестр – II (III*)	
Успішність на практичних заняттях	60
Самостійна письмова робота	30
Співбесіда з лектором	10
Всього балів	100

Поточна успішність ($\text{max} = 100$) складається з балів, отриманих на практичних заняттях (60 балів), за самостійну письмову роботу (30 балів), за співбесіду з лектором (10 балів).

Загальний бал (60 балів) відповідей на практичних заняттях та перевірки практичних навичок масажу обчислюється за формулою:

$$X = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}, \text{ де}$$

X – загальний бал відповідей на практичних заняттях упродовж семестру.

K – максимальна кількість балів, які студент може отримати на практичних заняттях у семестрі (60 балів),

A – сума усіх поточних оцінок при вивченні дисципліни у семестрі за чотирибальною шкалою: «5», «4», «3», «2»,

n – кількість цих оцінок (не менше шести оцінок за семестр),

$\frac{A}{n}$ – середня оцінка за відповіді.

Кількість балів X заокруглюють до цілих. Якщо середня оцінка поточного контролю менша за 2.5, то $X = 0$.

Самостійна письмова робота (30 балів) передбачає виконання описових та (або) тестових завдань з навчальної дисципліни. Сумарна кількість балів виводиться шляхом оцінки якості виконаних завдань, що включає повноту розкриття питання та правильність виконання завдань.

Співбесіда з лектором (10 балів) передбачає усні відповіді на запитання з навчальної дисципліни.

Результати поточного контролю є основою для отримання заліку. Залік наприкінці семестру отримують студенти, що виконали всі види робіт, які були передбачені робочою програмою, та набрали кількість балів, не меншу за 60. Залік не передбачає обов'язкову присутність студента.

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.
Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійне обладнання для демонстрації лекцій.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Алексеев О.І. Массаж : навчальний посібник для студентів ВНЗ, масажистів, лікарів та спеціалістів з фізичної реабілітації / О.І. Алексеев. – Дрогобич : Вимір. – 2004. – 495 с.
2. Белоголовский Г. Пособие по массажу. – М. : Изд-во : Йокеам иллит, 2008. – 755 с.
3. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж / Л.О. Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2005 – 448 с.
4. Вакуленко Л. О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник / Л.О. Вакуленко, Д.В. Вакуленко, Г.В. Прилуцька. – Тернопіль : ТНПУ, 2019. – 233 с.
5. Васичкин В.И. Большой справочник по массажу. – СПб.: Невская книга, М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 448 с, илл.
6. Дубровский В.И. Массаж : Учеб. для сред. и высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 496 с.
7. Куничев Л.А. Лечебный массаж. Практическое руководство. – К.: Вища школа. Головное изд-во, 1981. – 328с.
8. Основи медичної та соціальної реабілітації в медсестринстві : навч. посіб / [Л. О. Вакуленко, І. Р. Мисула, Л. В. Левицька, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг. ред Л.О. Вакуленко – Тернопіль: ТДМУ, 2015. – 444 с.
9. Панаев М. С. Основы массажа и реабилитации в детской педиатрии / Серия «Медицина для вас». – Ростов н/Д: «Феникс», 2003. – 320 с/
10. Поддер Т. Массаж. Полное руководство: Пер. с англ. Н. Скоробогатова. – Харьков: Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2007. – 320 с.

б) додаткова

11. Белая Н.А. Лечебная физкультура и массаж. Учебно-методическое пособие для мед. работников. – Москва: «Советский спорт», 2001. – 271с.
12. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.
13. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2009. – 486 с.
14. Нетрадиционная медицина. – Пер. с англ. – Харьков: Книжный клуб «Клуб Семейного Досуга», 2003. – 320 с.
15. Оржешковський В.В., Чопчик Д. І. Лікувальний масаж. – К.: Здоров'я, 1978. – 176с.
16. Устименова С.В. Точечний масаж и древние восточные методики. – М.: РИПОЛ КЛАССИК, 2004. – 192 с.
17. Фокин В.Н. Полный курс массажа: Учебное пособие. – 2-е изд, испр. И доп./ В.Н. Фокин. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003. – 512 с.
18. Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально-методичний посібник / Самосюк І.З., Парамончик В.М., Губенко В.П. та ін. – К.: Альтерпрес, 2001. – 316 с.
19. Энциклопедия массажа от А до Я: Пер. с англ. З. Слоботкиной. – Харьков: Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2007. – 384с.

в) інформаційні (електронні) ресурси

Школа здоров'я: www.sport-health.com.ua

<http://www.massage.ru>

<http://massag-m.narod.ru>

<http://www.kid.ru/massaz/>

<http://massage.ua/o-massaje/>

<http://zdorovyj-pozvonochnik.info/knigi-o-massazhe>

www.bookmed.com

www.zdorow.com.

www.nbu.gov.ua

www.likar.uz.ua